

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Posudok k návrhu na vymenovanie doc. PhDr. Martina Hetényiho, PhD.
za profesora v odbore história

Doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD. aktívne pôsobí vo vede od roku 2002, keď ukončil svoje vysokoškolské štúdium v odbore história a politológia na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Od toho času doposiaľ pracuje na spomenutej univerzite, konkrétne na Ústave pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda.

Jeho vedecká profilácia je prakticky od začiatku smerovaná najmä do dvoch tematických oblastí. Prvú, v ktorej je aj publikačne aktívnejší, predstavuje oblasť politických, sociálnych a kultúrnych dejín Slovenska v 20. storočí, s ťažiskom predovšetkým v období rokov 1939 – 1945. Druhá oblasť jeho záujmu súvisí s jeho pôsobením na spomínanom Ústave, kde sa venuje výskumu cyrilo-metodského kultúrneho dedičstva.

Doc. M. Hetényi sa prioritne zaoberá problematikou dejín maďarskej menšiny, jej politickou reprezentáciou, ale rovnako vo všeobecnosti problematikou menšinovej politiky v rokoch 2. svetovej vojny na Slovensku. Je potrebné zdôrazniť, že ide o bádanie historických fenoménov, ktoré slovenská historiografia dlhé roky skôr prehliadala a venovala jej viac okrajový záujem. Výsledkom jeho takmer 20 ročného bádateľského úsilia v tejto oblasti sú popri viacerých štúdiách publikovaných doma i v zahraničí najmä 3 monografie, v ktorých sa mu podarilo citlivo a nestranné interpretovať vybrané menšinové problémy z rôznych uhlov pohľadu. Jeho vklad do tejto problematiky je treba vnímať najmä ako priekopnícky, keďže serióznejšie analytické práce v tejto problematike začali vznikať, až na výnimky (napr. Loránt Tilkovszký), prakticky len v posledných rokoch. Svojou bádateľskou činnosťou sa mu tak podarilo zakryť prázdnejšie miesta v slovenskej historiografii pre obdobie dejín, s ktorým naša spoločnosť nie je doposiaľ dostatočne vysporiadaná. Otázky národnostných menšín, ich postavenia, kultúrno-spoločenského vývoja a politickej aktivity vždy patrili skôr ku kontroverzným témam. Doc. M. Hetényi však podľa môjho názoru plne využil nielen svoje vzdelanie v politológii a histórii, ale svoje dlhoročné bádanie v domácich a zahraničných pamäťových inštitúciách dokázal kriticky interpretovať v širokých regionálnych a nadregionálnych kontextoch s odstupom a najmä nadhľadom.

V oblasti cyrilo-metodskej tradície sa doc. M. Hetényi úspešne venuje predovšetkým oblasti šírenia úcty kultu a jeho odrazu v historickom vývoji spoločnosti nielen na súčasnom území Slovenska, ale v celom stredoeurópskom priestore. Je spoluautorom a autorom viacerých príspevkov a publikácií, reflektujúcich najmä vývoj vzťahu spoločnosti k tejto významnej tradícii. Spoločne s prof. P. Ivaničom publikovali učebné texty, učebnice, využiteľné nielen pre

štúdium stredovekých dejín Slovenska vo všeobecnosti, ale ich dosah vnímam aj z pohľadu interpretácie vývoja slovenskej historiografie, ktorá bola v mnohých momentoch ovplyvnená práve aj cyrilo-metodskou tradíciou.

Oblasť kultúrnych a kultúrno-spoločenských dejín, ktorá spája záujmy M. Hetényiho nie je vôbec jednoduchá. Prístupovať k tejto oblasti historickým diskurzom, pochopiť kultúrne pozadie a prostredie, vžiť sa do dobového vnímania a myslenia a vhodne využívať kombináciu diachrónneho a synchronného prístupu pri interpretácii a syntéze zložitých problémov už skutočne vyžaduje vyzretú bádateľskú osobnosť a tou je podľa môjho názoru doc. M. Hetényi už niekoľko rokov.

Pri celkovom zhodnotení vedecko-pedagogickej činnosti inauguranta doc. M. Hetényiho by som chcel ďalej zdôrazniť, že svoje bádateľské aktivity plne integruje aj do svojej pedagogickej činnosti. Žiada sa spomenúť, že pedagogicky pôsobí v oblasti dejín každodennosti, dejín národností na Slovensku, ale aj v európskom kontexte a v oblasti metodológie historickej vedy. Preto aj jeho pôvodná tvorivá činnosť nachádza plné uplatnenie v učebnom procese, čo bezpochyby prispieva k zvyšovaniu štandardov kvality prednášok a vedených seminárov, ale zaiste kladne pôsobí aj na aktivity jeho poslucháčov. Hodnotenie pedagogickej úrovne by nebolo kompletné, keby som nespomenul aj doktorandskú školu, na ktorej sa M. Hetényi niekoľko rokov podieľal, a ktorú predstavujú traja úspešne ukončení doktorandi, tematicky smerujúci do viacerých oblasti kultúrno-spoločenských dejín.

Doc. M. Hetényi v mnohých oblastiach presahuje kritériá kladené na vymenúvací proces. Je autorom 3 monografií, 5 učebníc a učebných textov a vyše 6 desiatok vedeckých štúdií, pričom 9 z nich bolo publikovaných vo vedeckých databázach WoS a Scopus. Tejto aktivite, ale najmä kvalite inauguratorovej vedeckej práce plne zodpovedá počet citácií, ktorých má doc. M. Hetényi úctyhodných 352. Rozsah jeho vedeckých aktivít dokladuje aj spoluúčasť na riešení 17 domácich, ale aj zahraničných projektov (APVV, VEGA, KEGA, Vyšegrádsky fond), pričom tri z nich viedol ako zodpovedný riešiteľ. Spoločne s početnou účasťou na domácich a zahraničných konferenciách, riešené projekty tematicky zapadajú do celkového jednotného vedeckého profilu inauguranta. Doc. M. Hetényi bol aktívny aj v organizovaní vedeckých konferencií, či v editorskej činnosti. Je členom viacerých redakčných a vedeckých rád, či členom odborných a stavovských organizácií doma i v zahraničí. Inauguranta absolvoval aj viacero študijných a prednáškových pobytov doma aj v zahraničí a získal za svoje bádateľské aktivity aj viacero ocenení. Z uvedeného je tak zrejmé, že M. Hetényi je vo vedeckej komunite známou a rešpektovanou osobnosťou, a to nielen doma, ale aj v zahraničí. K týmto rôznym, v súčasnosti už štandardne vyžadovaným scientometrickým ukazovateľom si dovoľím ešte akcentovať vedecko-populárnu hodnotu Hetényiho diela. Písať totiž len pre vedeckú obec považujem za veľký omyl, žiaľ, v mnohých prípadoch veľmi častý. Veda má zmysel, keď slúži celej spoločnosti a aj preto si dovoľím vyzdvihnúť popularizačné snahy inauguranta a spomenúť jeho 4 odborné knižné práce, ktoré majú aj regionálny rozmer a zrozumiteľným, jednoduchým a čitateľsky pútavým spôsobom sprístupňujú viaceré, v historickej vede pertraktované témy.

Posúdením a zhodnotením vedeckého diela doc. Martina Hetényiho môžem konštatovať, že jeho vedecko-publikačná, projektová, ale aj pedagogická a popularizačná činnosť dosahuje požadované kvality a prekračuje stanovené kritériá na vymenovanie za profesora na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Odporúčam preto, aby bol doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD. vymenovaný za profesora v odbore história.

Bratislava 7.3.2021

prof. PhDr. Pavol Tišliar, PhD.
Filozofická fakulta
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave